

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ

Όπως το περίμενα! Με την τακτική αυτήν επι-
κοινωνία απεκατεστάθη σιγά-σιγά μεταξύ μας κάποια
οικειότητα που και ο έμένα επιτρέπει να σ' ας μιλή-
σω ελεύθερα, και σε σ' ας να μη μου κρύβεσθε και
να μη μου κρύψετε πολιτική. Καλό αυτό, αρκεί να
μη το παρακάνουμε.

Ότι «ο ένθουςιασμός στην τέχνη είναι κριτή-
ριο της αλήθειας» τώπαι άλλος κ. Α. Γερ., και τον
άλλον αυτόν πρώτα σ' έπρεπε να τον σεβασθής, ανα-
φύροντάς τον, κ' ύστερα γ' να τον λογαριάσω, αντι-
κρούοντας την γνώμη σου—πώς το θέλεις, έτσι είναι!
Έπειτα, μήπως γελοίοις κινώλας νομίζοντας πως δεν
μπορώ ν' αντικρούσω τη γνώμη σου, χωρίς συγχρό-
νως να έμπλακω σε ακαδημαϊκή διαμφορήτησι του
ένθουςιασμού ως κριτηρίου της αλήθειας στην τέχνη;
Για σκέψου... Σου το λέγω αυτό, όχι γιατί έμένα δεν
με θαμπώνουν τα μεγάλα δνόματα (μ' όλο που σεβο-
μαι και τα μικρά), παρά γιατί ο δικός σου ο «ένθου-
σιασμός» μπορεί και να μην έχει πολλή σχέση μ' έ-
κείνον που προβάλλεται ως κριτήριο της αλήθειας
στην τέχνη.

Όχι απορηνίμα, άλλ' όχι και καλά τα επιγράμ-
ματα τού κ. Παπαν. - Μα είναι και τόσο δύσκολο
είδος... Τι παίζουμε; Μεταξύ ενός επιγράμματος
που απλώς δεν είναι απορηνίμο, κ' ενός καλού
επιγράμματος που πολλές φορές μεγαλύνει παρ' όση
μεταξύ ενός εγκρινόμενου ποιήματος κ' ενός μη εν-
κρινόμενου όπως το «Θά ταξιδέψη άπόψε ή σκέ-
ψη μου» τού κ. Ν. Χ. Καβ.

Ανυπόμει ειλικρινώς γιατί δεν μπορώ να είσα-
κούσω την παράκλησι τού Ν. Παπαν. Μιά τέτοια
στήλη, που μου λέγει, δύσκολα να εξυπηρετηθ' όπως
πρέπει. Και για να πεισθ' ήδού' το ερώτημα με το
ποιο θα την εγκαίνιαζαν αυτός, συνεπώς και ή άπάν-
τησι, ενδιαφέρει τον ίδιον, το πολύ-πολύ δυο-τρεις
άλλους σ' όλην την Ελλάδα, και πλέον ού.

Έγγραφο το πολύ τεχνικό «Πικρό Τραγούδι» τού
κ. Κ. Ι. Κ. και το καπνικόδομο και στομφώδες
άλλα επιτυχημένο «Συχνά» τού κ. Δημούθ. Αντύπα.

Μα είναι δυνατό να φαντάζεσαι κ. Τιμ., ότι ή
«Εκδίκησι μιά φορά» είναι «κάτι το καλλίτερο»
απ' το προηγούμενό σου; Πώς, άφου έχει, και μά-
λιστα προς το χειρότερο, όλα τα λάθη εκείνου και
να μερικά, πολύ χονδρά; Το «ποία είναι αυτά»
δεν θά μ' έφθανε ο διατιθέμενος χώρος να στα δείξω
ένα προς ένα θ' άπασχοληθ' ως τόσο, όπως θά
ήθε, άρεσά μαζί σου, όχι γιατί «ή οποιαδήποτε
κρίσι μου θά σ' ευχαριστήση», παρά γιατί το
πεύ σου έχει τέτοια λάθη, τέτοια ψευδία, τέτοια
«παραδείγματα προς αποφυγήν», όπου δεν έχουν
πολλών άλλων, μολοντί κατωτέρων σου είπαμε δέ
ότι σκοπός αυτής της στήλης είναι κυρίως ή άλλη-
λοδιδασχ.

Άκου λοιπόν:

Πριν γράφουμε ό,τι δήποτε πρέπει όχι μόνο να
εμάστε βέβαιοι ότι κάτι έχουμε να πούμε, κατά τον
άπορισμό τού Σοπενάουερ, αλλά να ξέρουμε και
τι είναι αυτό το «κάτι», δηλαδή να τώχουμε σκεφθ' ή,
να τώχουμε ξελαγαρίση, να τώχουμε περίπου δόση
«ορήμα» όχι να γράφουμε έτσι που να μην πείθουμε
κάν ότι είμαστε νηφάλιοι. Δεν πείθουμε δέ,
φυσικώτατα δεν πείθουμε, όταν αρχίζουμε
περιγραφή με αξιώσεις λογοτεχνικές ως
έξης: «Σεκίνησαν πρωί-πρωί για το
Μοναστήρι της Χελιδονούς άντάμα,
μολίς άστραφτερός και δλοπύρινος ο
δίσκος τού ήλιου σχίζοντας την υγρό-
φλουδα της υδάτινης ζωής ροδοχρω-
μάτιζε έτσι και με χίλιες δυό άλλες
άνταρες κ' άπαλές αποχρώσεις τη γα-
ληνή άγνεία της αύγης, που ζωντα-
νεύει τη δημιουργία εκεί στο ύψος της
αποκοτιάς, αλλά και τόσο χαμηλά πάνω
σε κείνη τη λευκόροαχη κατάντικρυ
και στις γραφικές άκτες απ' την άν-
ταίγεια...» Φτου! σκουληκομυρμηγκό-
τοπα! Μα δεν μου λένε, τ' είν' αυτή ή
υγρόφλουδα της ζωής, κ' ή γαληνή άγνεία,
κ' ο δλοπύρινος δίσκος που ροδοχρωματί-
ζει έτσι κ' άλλως, άντάμα με το ζωντά-
νεμα της δημιουργίας στο ύψος της απο-
κοτιάς, αλλά και χαμηλά και πάνω και
κατάντικρυ στις γραφικές άκτες απ' την
ανταίγεια.

ήγουν, τούτέστι, δηλαδή,
με άλλους λόγους, ήτοι,

μετάφρασις από τας «άνταναζόμενας γρα-
φικας κατέναντι άκτίας» της καθαρευούσης,
με μόνην την διαφοράν ότι μεταγραφή τού
τυπικού της καθαρευούσης εις την δημο-
τικήν, δεν κάνει δημοτική! Και μόνον
αυτό; Τι στοίβαγμα σπανίων, κακοζήλων
και εκζητημένων λέξεων και εκφράσεων

είν' αυτό, την στιγμή που ο γράφων δεν φαίνεται
κάν να υποψιάζεται τι είναι το σφιχτοδεμένο πλέξιμο
κ' ή έσωτερική συγκρότησι της φράσεως στον πεζό
λόγο, που τον λέμε πεζό όχι γιατί δεν έχει την δική
του ρυθμική, παρά γιατί το ιδιαίτερό του γνώρι-
σμα κ' ή έλξις τον μαζών είναι ότι οι πλούσιοι ρυθ-
μικοί παλμοί τον δεν εξωτερικεύονται.

Τέλος ή ήθογραφία άπαιτεί και τέχνη και γνώσι
και συνείδησι μέτρον και αντίληψι ευρεία. Όταν
έκείνος που επιτηδεύεται το ήθογραφικό πάει να κάνει
κάτι άλλο, λογογραφία π. χ., ξεφεύγει από μιá βα-
σική προϋπόθεσι της καλλιτεχνικής δημιουργίας, και
ούτε επιστημονική λογογραφία κάνει, ούτε τέχνη.
Ένώ κάμνοντας ήθογραφία, και μόνο, από ειλικρινή
αισθητική συγκίνησι, μπορεί κάλλιστα να συμβάλη
και σ' άλλον σκοπό.

Στά γράμματα τών κ. κ. Μ. Ζαφ., Α. Παπ.
και Δ. Ν. Γαλ. θ' άπαντήσω την ερχόμενη
εβδομάδα.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΣΕ ΜΙΑ ΑΥΛΗ

Δεν έκλεισα καθόλου μάτι αυτή τη βραδυά με
το κατάγυρο φεγγάρι που έλουζε όλη την παλιο-
αυλή, άσήμωνα τις χορταριασμένες σκεπές, και
ξετρελλαινε τρία ζευγάρια γάτων σ' έρωτικό μεθύσι.

Όλη ή αυλή εξαγρύπνησε πέρα-πέρα γιατί έπρεπε
ναρθ' στο φώς της ήμέρας ένας μικρός άνθρω-
πάκος.

Όληνύχτα πόνεσε, φώναζε, βασανίστηκε, άγκο-
μάχησε, ή Λένη τού Στάθη Τσιπούρα, κ' έγινε
μητέρα.

Τι ώραία που ήρθε μιá ζωή στον κόσμο;

Μολίς γλυκοχάραξε ή μέρα μολίς στη ράχη
πέρα τού 'Υμηττού μιá ρόδινη ψηλή γραμμή έσχισε
τ' άλαφρό γαλακτερό πέπλο τού αντίφεγγου τού
φεγγαριού, — που κ' αυτό είχε βασιλέψη πιά, — τα
περιστέρια άρχινήσανε βγαίνοντας απ' τις τρύπες
τού περιστεριώνα, να παίζουν το αιώνιο έρωτικό
παιχνίδι τους' ο πεινιός άνεβασμένος στο κάρρο
τού Μανώλη τού άραμπατζή, έλάλησε 'ινάοντας
τά φτερά για τρίτη φορά ή φοράδα δεμένη στα
τιμόνια άφησε το μάσημα, σήκωσε το κεφάλι, μυ-
ρίστηκε μακριά τον άέρα κ' έχλιμνιτήσε, σάν
ν' άνταποκρίνονταν σε κάποιο μακρινό κάλεσμα,
που μονάχα αυτή τόνωσε. Ένας σωρός σπουρ-
γίτια άρχισαν πρώτα να σιγολαλούν' έπειτα να τι-
τιβίζουν δυνατώτερα, κ' ύστερα όλα μαζί να πε-
τούν σύννεφο προς το φώς και τον άέρα.

Αυτή τη στιγμή μ' ένα πόνο δυνατό, κ' ένα ξε-
φωνητό της μάννας, σάν να τη μαχαίρωναν, χα-
ρέστησε ρό φώς της ήμέρας, που χλωμό κ' άδυ-
ναμο έμπαινε στο ταπεινό χαμώϊ του, κ' ο Βαγ-
γελάκης!

Νά ένας μικρός άνθρωπος παραπάνω στην αυλή.
Θά μου π'ητε: ήταν καμμιά ανάγκη ναρθ' ή;
Δέ μ' ας ρώτησε!

Για τον ίδιο λόγο και την ίδια ώρα βγήκαν
δέκα μικρά κλωσσόπουλα της κυρά Τρισεύγενης

ΣΤΗΛΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΠΙΚΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Καλή μου, καθώς πάντοτε αν μ' αγαπ'ες και τώρα
μά δεν θά βρ'ης σε με πειά τη χαρά.

Βαρεία στο δρόμο της ζωής με χτύπησε μιá μπόρα
και τώρα κλαίω τρανή μιá συμφορά...

Μιá συμφορά που μουσούσε το γέλιο από τ' αχίλν,
μου πήρε τη χαρά 'πό την καρδιά,

και μουφερε φθινόπωρο σ'ής ζήσης τόν 'Απρίλη
σ'ής νειότης τ' άνθισμένα μου κλαδιά...

Κ' ένα συντρίμμι μ' έκαμε που το μοιραίο προσ-
και κλάψε μου πειά τώρα τη θανή, [μένει]

γλυκόνειρο που μουσούσε, ω εύτυχία χαμένη,
ω πρώτη μου άγάπη—κ' ω στερνή...

Κ. Ι. Κ.

της πλύστρας στην άλλην άκρια της αυλής' και
στο παραθύρι της καμαρούλας της Τασώς της
κορδελιάστρας, έσκασε το πρώτο μπουμπουκι της
γαρουφαλιάς της σε κρεμεζί περήφανο και φουν-
τωτό γαρούφαλο, στολίζοντας το παραθύρι της,
τόσο καλά που τράβηξε λες τις πρώτες άχτίδες
τού ήλιου να πάν να παίξουν άπάνω του, και
ν' αντιφεγγίσουν στο παραθυρογάλι της.

Μπορούσε ποτέ να ξεμερώση πιο πρόσχαρη
μέρα μέσα σε μιá αυλή;

Ανάμεσα στη βαρεία μυρουδιά της κοπριάς,
των χυμένων αποφαγιών, των σάπιων νερών και
της λυσίβας, και εν ή τόσοι άνθρωποι ξευχτών-
τας συλλογίζονταν καθένας το δικό του, δέκα κλωσ-
σόπουλα σπάζαν τ' αυγό με τις μυτίσες τους
και βγαίναν' ένα μπουμπουκι ξάνοιγε, κ' ένας αν-
θρωπος ξεφώνιζε' το πρώτο κλάμα στη Ζωή του.

Η μάννα αποκαμωμένη αποκοιμήθηκε' ή μαμή
τόν έπλυνε, τον τίλιξε, τον φάσκισε και τον έβγαλε
στην πόρτα της χαμοκέλας' και ή ίδιες άχτίδες
τού ήλιου που 'χαίδεισαν το γαρούφαλο, έπεσαν
άπάνω στο ροδαλό προσώπακι, και τόκμαν να
κλείση πάλι άπότομα τα δυό γαλανά ματάκια που
μόλις τάχε άνοίξη, λίγη ώρα πριν!

Η κλώσσα τριγύριζε παρά πέρα στην κοπριά
σκαλίζοντας με τα νύχια και ξεχωρίζοντας κανένα
σπειρί μισοχωνεμένο' φώναζε τα κλωσσόπουλα που
τρέχαν σιμά της πρόσχαρα' και καθώς βούλιαζαν
και χάνονταν τα μισά μέσα στο σωρό της χωνεμέ-
νης κοπριάς, φάνταζαν σάν μπάλες μικρό μπα-
μάκι, άφράτο και κατακάθαρο στην βρώμα μέσα.

Στην άλλη μεριά τού σωρού κυλιόντουσαν παί-
ζοντας μισοβουτηγμένα κ' αυτά τα δυό άπλντα
ξεχτένιστα παιδιά της Τρισεύγενης, ρίχνοντας πότε-
πότε μιá ματιά ζηλιάρικη, στον καινούριο μουσα-
φίρη της αυλής' και ή ματιά τους έλεγε.

— Έχθρός φάνηκε! Κι' άλλος γεννήθηκε!

Έπειτα όλα τραβήσανε το δρόμο τους όπως
κάθε μέρα. Ο 'Ηλιος φώτισε δόλακαιρη την αυλή
κ' έκαμε να λαμποκοπήσουν σε χρώματα ιδιόενα
τά μπουγαδόνερα. Το μάγκανο τού πηγαδιού άρ-
χισε το τραγούδι του, και μέσα από τους ξεγδαρ-
μένους τοίχους σε κάθε σπιτάκι οι σκλάβοι της
ζωής πνίγοντας ένα μικρόν αναστεναγμό έτοιμά-
ζονταν για τη δουλειά. Το κάρρο ζεμένο έτριζε

άνεβοκατεβαίνοντας στα χαντάκια και τις
πέτρες της αυλής, κ' έβγαине απ' την αυ-
λόπορτα προς το στενό δρομάκι. Ο Μα-
νωλίδς ξεσκούφωτος κ' άναμαλλιασμέ-
νος μ' άνοιχτά τα στήθια, μισοξαπλωμέ-
νος μέσα, άφινε τα γκέμια άνάγια στη
φοράδα του, που έφερε κ' αυτή μονάχη το
δρόμο της δουλειάς, και μαχμουρλής
μουρμούριζε — ός το διάλο για ζωή!
'Ορίστε' κ' αυτές γεννοβολούν και φέ-
ρουνε κουτάβια στον κόσμο! Κι' άλλα
κουτάβια! δέ φτάνουμε όσοι είμαστε!

— Σιδερονέφαλη! Καλορίζκη, Άν-
δρειωμένη! Από κάθε πόρτα και παρα-
θυράκι χαιρετούσανε το Μπούρα, που κ'
αυτός λογίζοντας πως άλλη μιá ψυχή
βρέθηκε στην κάμαρά του πάρα πάνω,
άρπαζε το ζευγάρι και τα σύνεργα μην
έχοντας και τίποτα να κάνει εκεί μέσα,
και τράβηξε για το γιατί, και για το με-
ροκάματο!

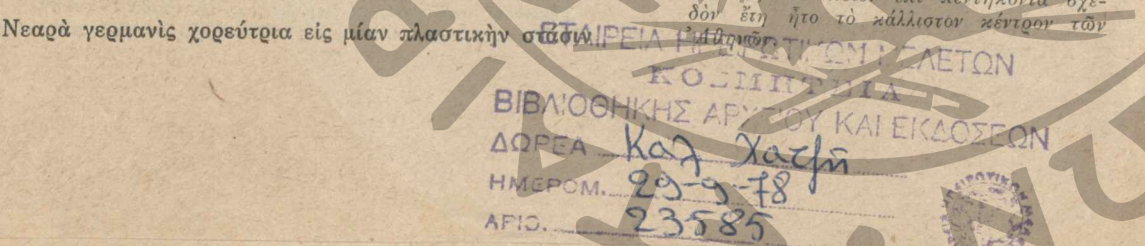
Τό γαρ ύψαλο αποζητούσε το χέρι που
θα το κόψη κ' ή Τασία βγαίνοντας πρωί
πρωί απ' το καμαρίνι της τόπιασε' το μύ-
ρισε' συλλογίστηκε λίγη ώρα κ' έπειτα με
το ψαλίδάκι της δουλειάς της έκοψε μιá
ζωή που μόλις είχε ξανόίξη. Το πήρε' τό-
βαλε σ' ένα ποτήρι με νερό, και πατώντας
σιγά, πήγε και τ' άτίθωσε στην κάμαρα της
λεχώνας, άπάνω στ' αλλοικό μπαούλο της,
δίπλα στην κούνια τού μωρού και πλάγι
με το στρουμπουλό προσώπακι. Ένας
φτωχός ήρθε στον κόσμο!

ΛΑΥΡΑΣ

Γιαγιά και έγγονή

[Έργον της Laura Knight]

ΕΝΑΣ ΒΛΗΘΙΝΑ ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ, ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΕ 75ΤΑΡΗΣ ΚΑΙ ΝΑ ΜΗ ΘΕΩΡΗΤΑΙ ΠΑΛΑΙΩΜΕΝΟΣ

Ο ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΖΑΝ-ΛΟΥΪ· ΦΟΡΑΙΝ ΜΙΑ ΔΟΞΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

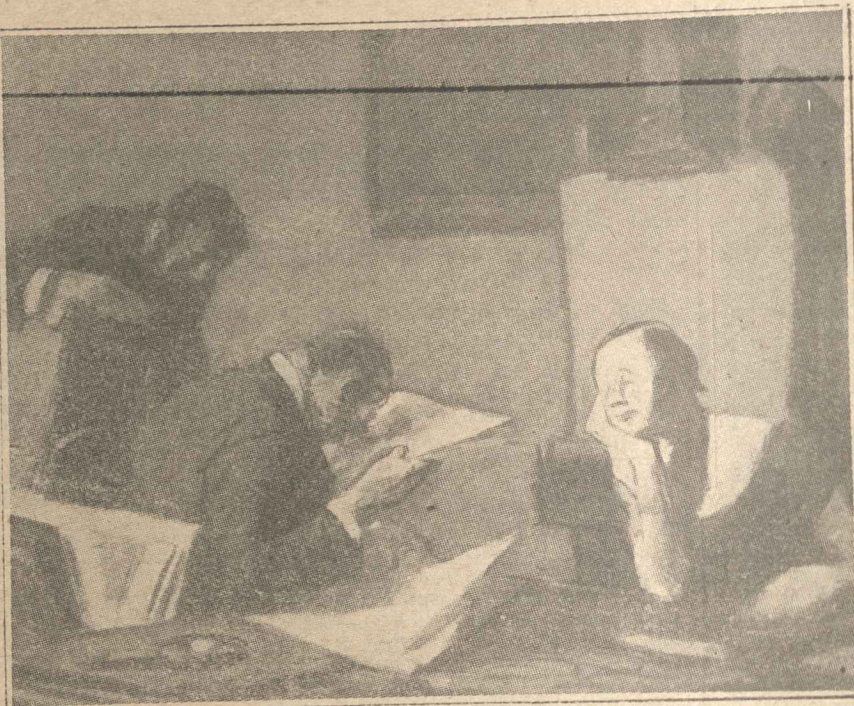
[ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ PAR INTERIM ΜΕ 5 ΦΟΡΑΙΝ ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΩΣ]

Γεννήθηκε τὸ 52 στὸ Πένς· πέ-
ρασε ἀπ' τὸ ἐργαστήρι τοῦ Ζε-
ρώμ, τοῦ Ὑμάνς καὶ τοῦ Ντυ-
ρανντῦ· μαθήτευσε στὸν Καρ-
πό, τὸν Γκρόα, τὸν Ντεγκά,
τὸν Μανέ, τὸν Γκαβερνί—εἶχε
ὅλους τοὺς μεγάλους δασκάλους
του, καὶ τὸν ἑαυτὸ του καλὸν καὶ
ἀξιὸν, ὅσον ἓνας Ζάν-Λουΐ·Φο-
ραῖν ἦτανε καὶ εἶναι. Αὐτὸ τ' ὀ-
νομά του, γράφει ὁ Τερζὶς ὁ τε-
χνοκρίτης, θαρρεῖς καὶ τοῦ τῶ-
δσαν οἱ Μοῦσες. Θυμίζει τὴ δό-
ξα τὴν ἴδια τοῦ Forum, τὴν μόνη
ἀδιαφιλονέκητη καὶ τὴν μόνη
σταθερὴ. Τεχνήτες πᾶμπολλοὶ ὡς
τώρα κερδίσαν τὴ συμπάθεια καὶ
χάρηκαν καὶ χαίρονται τὴν εὐ-
νοία, τὸ ἐγκώμιο, τὴν φήμη, ἐνό-
σω ζοῦν. Ὁ Φοραῖν ὅμως δὲν
κέρδισε καὶ δὲν ἔχει μόνον ὅλ' αὐ-
τά, παρὰ καὶ κατὰ παραπάνω—
ἔχει ἐκεῖνο ποῦ γιὰ νὰ φτιαχτῇ
χρειάζεται νὰ δουλέψῃ καρδιά καὶ
νοῦς μαζί· ἔχει τ' ὄνομα ποῦ μό-
νο τὸ αἶσθημα καὶ τὸ αἰσθητή-
ριο ἐνὸς ὁλόκληρου λαοῦ μπορεῖ
νὰ δόσῃ· ἔχει τὴ δόξα!

Ἀλήθεια· ἀποτελεῖ ἐξαιρεσι.
Σπάνιο, πολὺ σπάνιο ζωγράφος
καὶ σχεδιαστὴς σὰν καὶ αὐτὸν νά-
χη κατακτήσῃ ἐστὶ δὲ καὶ τὸ πολὺ
κοινὸ καὶ τοὺς συγχρόνους του
καί, τὸ σπουδαιότερο, τοὺς νεωτέρους του!
Νὰ τοὺς ἔχει κατακτήσῃ, χωρὶς καὶ νὰ τοῖμα
κανεῖς νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸ χρωστᾷ καὶ λίγο
αὐτὸ στὴ μόδα ἢ στὴν τύχη. Βέβαια πὼς καὶ ἡ
πολιτικὴ, βέβαια πὼς καὶ ἡ φιλολογία συντέ-
λεσαν στὴ δόξα του. Καὶ γιατί ὄχι; Μὴ δὲν

ποῦ περνοῦν τὶς 4.000 - μήπως ἡ γραφικὴ καὶ ἡ γο-
αφτὴ σάτυρά του, ἡ καυστικὴ καὶ πικρὴ, μὰ καὶ ἄν-
θρώπινη, δὲν στέκει πλάι στ' ἄλλο του ἔργο, ἰσό-
τιμη καὶ ἰσάξια - ἱστορικὴ; Πόσοι ἔχουν τὴν φλέβα
τῆς εἰρωνίας δυνατὴ καὶ ἀστείρευτη ὅσο ὁ Γιου-
βενάλης αὐτὸς τοῦ κρᾶγιονιεύ, ὅπως πολὺ δι-

καὶ τὸν ὀνόμασαν; Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον εἰρω-
νία ὁ Φοραῖν καὶ χιούμορ καὶ σκῶμμα καὶ πνεῦμα
οὐξάτο—τὸ πνεῦμα τὸ ἴδιο προσωποποιημένο,
ζωγραφισμένο μονόχρωμα, θαμπά, μαῦρα. Εἶνε καὶ
εὐδοκία καὶ κρυφὴ συγκάταβας στὸ βάθος. Ἐστὶ
καὶ στὸν Ναὸ τοῦ Κυρίου· μαστιγώνουν ἀλύπητα
τοὺς κολλυβιστάς, μὰ καὶ τοὺς συγχωροῦν! Πόσο ὁ
Φοραῖν ὁ σπουδαγίτης φαίνεται θρημμένος ἀπ' τὸ
στάρι τῶν πωλητῶν ποῦ ἐσκόρπισεν Ἐκεῖνος...
Καὶ πόσο δὲν ἀξίζει ν' ἀπορῇ κανεῖς γιὰ τὴ
στοργὴ καὶ τὴ συγκίνησι μετὰ τὴν ὁποία ὁ γελοιο-
γράφος τῶν ἐπικαίρων τοῦ «Φιγκαρό» καταπαύ-
στηκε νὰ εἰκονίσῃ τὸ Εὐαγγέλιο, καὶ μᾶς ἔκανε
ἀθελά μας νὰ συνοδοιπορήσουμε πρὸς τοὺς Ἑμ-
μαοὺς μετὰ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν γλυκειὰν ἀπαντοχὴ
νὰ δοῦμε καὶ ἐμεῖς τὸν Κύριο...

—Μὰ εἶναι ὁ ἴδιος ποῦ ὕγρανε τὶς ματιές
τῶν γεροπαράλυτων τοῦ κοσμικοῦ κέντρου στὸ
ποθερὸ ὄραμα τῆς χαριτωμένης χορεύτριας...

Εἶναι!
—Μὰ πὼς... Ὁ ἴδιος δὲν εἶναι ποῦ ἐρρίπισε
μετὰ ἀρκαδικὴ πνοὴ τὴν ἀφράτη γύμνια τῆς
ἀνακακλιμένης του;...

Εἶναι, κύριοι· εἶναι! Καὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο καὶ
τ' ἄλλο, μὰ ἐδῶ καὶ πέρα ὁ ἴδιος, μοναδικὸς καὶ
ἀσύγκριτος, ὕδατοχρωμογράφος καὶ ἐπιγραμματι-
στής, χαλκογράφος καὶ καρικατοῦριστας, σχεδια-
στής καὶ ζωγράφος—ζωγράφος καὶ δημιουργὸς
πάν' ἀπ' ὅλα, καὶ νέος μέσ' στοὺς νέους μ' ὅλο
ποῦνε καὶ Ἀκαδημαϊκὸς καὶ πατὰ τὰ ἑβδομηντα-
πέντε του! Ἀπ' οὗτου πρωτοφάνηκε μετὰ τοὺς Ἑμπρε-
σιονιστάς ὡς τα σήμερα δὲν ἐσταμάτησε... Τὶ ἱλγ-
γος παραγωγῆς καὶ αὐτὸς, ποσοτικῆς καὶ ποιτικῆς!

Ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ τοῦ
σάτυρα—λίγες ἀδρές γραμμὲς καὶ
μὴ τσουχτερὴ λεζάντα. Ἀλλὰ ὅλα
πάντα· κάποτε ὁλόκληρη ἀντι-
σφαῖρα, ἓνα πολὺβουο κομμάτι
ζωῆς μετὰ τὴν ῥάθυμη ἀλλ' ἐκφρα-
στικώτατη κίνησι τῆς γυναικας
στὸ χάσμα τοῦ βραδίου. Ἀ! μετὰ
σες γλώσσες λαλεῖ ἡ κάθε του
γραμμὴ ποῦ σβύνει στὴ σκιά με-
τὰ πάντα γοργὸ καὶ πάντα σὰν ὁ
βέβαιος καὶ ἀτέλειωτος σχέδιός του...
Ποῖος τὸν φθάνει στὸν σπανθ-
ροβόλο τοῦ διάλογο, στὸν κομμο-
τραγικὸ κλαυσίγελό του, στὴν ἐκ-
φρασι; Νὰ γιατί, νὰ πὼς ἡ γα-
λικὴ δημοσιογραφία ἔχει κατὰ με-
γάλο ποῦν λείπει ἀπ' ὅλες τὶς ἄλ-
λες· ποῦν λείπει, φυσικά, καὶ ἀπ'
τὴν Ἑλλάδα, μὰ ποῦν τὸ δρόμο
τὸν ἀνηφορικὸ ποῦ ἐτράβηξε κά-
ποτε μετὰ τὸ ραβδί τοῦ ὁ Θεὸς ὁ
Ἀννίνος δὲν τὸν ἐξαναδιάβρω-
κανεῖς!

Ὅτι ὁ Φοραῖν εἶναι βέρος πα-
ρισινός, τὸ φωνάζει τὸ ἔργο του.

«Παρισινός...»

Μὰ τὴν ἀλήθεια, τὸ πνεῦμα,
βέβαια, ὅπου θέλει πνεῖ, μὰ σὺ
νὰ πνέῃ κάπως ἀνετώτερα στὴ
Παρίσι. Ὅπως δὲν ἔστι ὁ διεθνι-
σμός τοῦ Παρισιῦ καὶ ὁ παρισι-
νισμός τοῦ Φοραῖν εἶναι καὶ αὐτὸς

ἓνας λόγος—ὁ ἔσχατος ἔστω—γιὰ τὸν ὁποῖο τὸ
ἔργο του εἶναι πανανθρώπινο.

Τὶ ὅμως χαρακτηρίζει κυρίως τὸ ἔργο αὐτό;
Ἐνας «δυναμισμός», ἓνας ἐντονος ζωϊκὸς
παλμός, μία σφριγηλὴ καὶ χωρὶς λύσι συνεχεῖς

κυκλοφορία.

Σεῦρε νὰ
συμπύσση
στὸ ἐλάχι-
στο, τὰ πε-
τάει στὴν ἀ-
νάγκη ὅλα,
μὰ κρατᾷ
ἓνα: τὴ ζω-
ντανία! Πὼς;
εἶναι δῶρο
τοῦ δημι-
ουργοῦ αὐ-
τό, ὅσο καὶ
νὰ νομίζῃ ὁ
ἴδιος πὼς
κατέχει μυ-
στικὸ ποῦ
μᾶς ἀποκα-
λύπτει ὅταν,
χαρκτηρι-
στικώτατα,
ἐν πάσῃ περιπτώσει, μᾶς λέγει:

—Μὴ ζωγραφίζετε ἀπὸ μοντέλο· μὴ στέκεσθε
κατάντικρυ στὴ φύσι ἅμα ζωγραφίζετε! Ἡ φύσις
εἶναι πολὺ καταπειστικὴ καὶ κανεῖς δὲν μπορεῖς
νὰ στοχαστῇ ἥρεμα μπροστὰ τῆς!

Μεγάλος λόγος...

PAR INTERIM

